

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13838

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

1. Εφεύρεση της τυπογραφίας
2. Διανομή της Ρωμανίας
3. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών
4. Μάχη της Άγκυρας
5. Εμφάνιση του Ισλάμ

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Εμφάνιση του Ισλάμ (613), 2. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών (1054), 3. Διανομή της Ρωμανίας (1204), 4. Μάχη της Άγκυρας (1402), 5. Εφεύρεση της τυπογραφίας (1450),

(2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): Καλβίνος, ουμανιστής, Αγγλία, Λούθηρος, Ζβίγγλιος, Γαλλία, ανθρωπιστής, ουγενότος, Γερμανία.

Μια σημαντική προσπάθεια θρησκευτικής μεταρρύθμισης ήταν εκείνη που οργανώθηκε στη Γενεύη της Ελβετίας από τον _____, ο οποίος απέκτησε οπαδούς και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Συνάντησαν όμως σφοδρή αντίδραση, ιδιαίτερα από τους βασιλείς της _____, οι οποίοι στράφηκαν με ιδιαίτερη βιαιότητα εναντίον των _____. Αξιόλογη ήταν και μεταρρυθμιστική κίνηση του εφημέριου του καθεδρικού ναού της Ζυρίχης _____, ενώ στην _____ στα χρόνια του βασιλιά Ερρίκου Η' επήλθε η οριστική ρήξη της εκκλησίας της χώρας με τη Ρώμη.

(μονάδες 5)

Απάντηση: Καλβίνο, Γαλλίας, Ουγενότων, Ζβίγγλιου, Αγγλία

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: δυνατοί, Νεοελληνικός Διαφωτισμός.

(μονάδες 7+8=15)

Δυνατοί: Δυνατοί ήταν μεγάλοι γαιοκτήμονες, που απέκτησαν δύναμη εξαιτίας της συγκέντρωσης τεράστιων εκτάσεων γης και πλούτου στα χέρια τους. Συχνά ζούσαν κάπως απόμερα από το χωριό. Ο δήμος και οι αγροτικοί πληθυσμοί ήταν εκείνοι που υφίσταντο την ασφυκτική πίεση των δυνατών με αποτέλεσμα να περιέλθουν σταδιακά στην κηδεμονία και την προστασία τους. Επί βασιλείας του Κωνσταντίνου Θ' Μονομάχου οι δυνατοί εξαιρέθηκαν από τη φορολογία, απέκτησαν σημαντικές δικαστικές και διοικητικές δικαιοδοσίες και αύξησαν την κτηματική τους περιουσία. *(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 38-39, 49 του σχολικού βιβλίου)*

Νεοελληνικός Διαφωτισμός: Η μεταβολή των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών επέτρεψε τη δημιουργία στον ελληνικό χώρο, κατά την περίοδο 1750-1821, ενός πνευματικού κινήματος ανάλογου του Ευρωπαϊκού, που ονομάστηκε Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Αναπτύχθηκε και στον ελληνικό χώρο έντονη πνευματική δραστηριότητα γύρω από θεμελιώδεις ιδέες (όπως ελευθερία, δικαιοσύνη, ανεξιθρησκία, αρετή, επιστήμη) με αντικειμενικό σκοπό το φωτισμό των υπόδουλων Ελλήνων, ώστε αυτοί να διεκδικήσουν την απελευθέρωσή τους. Παράλληλα ιδρύθηκαν σχολεία, εκδόθηκαν βιβλία, μελετήθηκαν οι θετικές επιστήμες και επιδιώχθηκε η σύνδεση με την αρχαιότητα.

Οι ιδεολογικοί προσανατολισμοί των φορέων του Διαφωτισμού στον ελληνικό χώρο έχουν μεγάλο εύρος και εκτείνονται από την προσκόλληση σε παραδοσιακές αξίες μέχρι την πλήρη αποδοχή των ευρωπαϊκών ιδεών.

(η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 166 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α. Να εξηγήσετε με ποιους τρόπους ασκούσε τη διπλωματία το Βυζαντινό κράτος.

(μονάδες 12)

Για να στηρίξει την ασφάλειά του και τη διεθνή δύναμή του, το Βυζάντιο κατέφευγε συχνά στις υπηρεσίες μιας πολύ επιδέξιας διπλωματίας. Η βυζαντινή διπλωματία, εκτός από τη συχνότατη αποστολή πρέσβων σε ξένες χώρες, χρησιμοποιούσε ένα ευρύτατο φάσμα από τρόπους και μέσα για να επιτύχει τους σκοπούς της. Τέτοια μέσα ήταν οι **χορηγίες** (σε χρήμα ή δώρα) στους ξένους ηγεμόνες, η **σύναψη συμμαχιών** (που βασιζόνταν συχνά σε επιγαμίες) και **εμπορικών συνθηκών** και, το σπουδαιότερο, **ο εκχριστιανισμός άλλων λαών**.

Ο αυτοκράτορας χάραζε τις κατευθυντήριες γραμμές της εξωτερικής πολιτικής. Ο Λογοθέτης του Δρόμου, στενός συνεργάτης του αυτοκράτορα, ήδη από τον 7ο

αιώνα, ήταν υπεύθυνος για την υποδοχή ξένων πρεσβευτών, τον ορισμό των μελών των βυζαντινών πρεσβειών κ.ά. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 42 του σχολικού βιβλίου)

2.β. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τους Ευρωπαίους στην αναζήτηση νέων δρόμων προς την Ανατολή;

(μονάδες 13)

Ήδη από τον Μεσαίωνα οι Ευρωπαίοι έμποροι, ακολουθώντας το δρόμο του μεταξιού προς την Κίνα, είχαν σχηματίσει για την Ασία την εικόνα μιας μυστηριώδους και πλουσιότατης περιοχής της γης. Τη φαντασία των Ευρωπαίων είχε εξάψει και το έργο του Μάρκο Πόλο (1254-1324) Βιβλίο των θαυμάτων, στο οποίο ο τολμηρός εξερευνητής αφηγείται με μυθιστορηματικό τρόπο τις εντυπώσεις του από το εικοσαετές ταξίδι του (1271-1291) σε χώρες της Ανατολής.

Η κυριαρχία, όμως, των Οθωμανών Τούρκων στη δυτική Ασία και στις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου απέκλεισε τους δρόμους επικοινωνίας με αποτέλεσμα να είναι δύσκολη, αν όχι αδύνατη, η μεταφορά ασιατικών προϊόντων προς την Ευρώπη.

Παράλληλα ο μονοπωλιακός έλεγχος του εμπορίου των μπαχαρικών στη Μεσόγειο από τους Βενετούς και τους Άραβες και η έλλειψη πολύτιμων μετάλλων στην Ευρώπη, καθιστούσαν αναγκαία την αναζήτηση καινούριων δρόμων προς τις χώρες της Ανατολής.

Εξάλλου, η πορεία προς τη διαμόρφωση εθνικών κρατών και ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των μοναρχών οδήγησαν τις ευρωπαϊκές χώρες στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση του εμπορίου τους και της οικονομικής τους δύναμης. Μέσα στο πλαίσιο αυτό τα περισσότερα οργανωμένα εξερευνητικά ταξίδια χρηματοδοτήθηκαν άμεσα ή έμμεσα από ηγεμόνες.

Η Ισπανία και η Πορτογαλία, εκμεταλλευόμενες και την πλεονεκτική γεωγραφική θέση τους, πρωτοστάτησαν στον τομέα αυτό.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 122-123 του σχολικού βιβλίου.)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική